

Haber-Yorum

Tokayev, Putin'den Çatışmayı Dondurmasını İstiyor; Bu Açıklamada Gizli Olan Şey Nedir?

Haber:

25 Temmuz'da Interfax haber ajansı, Omsk'ta Rusya Devlet Başkanı Putin ile yapılan bir toplantı sırasında Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev'in Ukrayna'daki çatışmanın dondurulmasını, İstanbul Anlaşması'na geri dönülmesini ve barışa doğru ilerlemeyi önerdiğini bildirdi.

Ve şöyle dedi: “Belki de bu çatışmayı dondurmanın ve İstanbul 2.0 formülüne geri dönmenin zamanı gelmiştir; zira orada önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Elbette bunun, Rusya da dahil olmak üzere büyük güçlerin garantileriyle olması gerekir ve bizler de uzun zamandır beklenen barış yönündeki çabalarımızı sürdürmeliyiz.”

Aynı zamanda Kazakistan Cumhurbaşkanı, uzlaşma meselesinde iki ülke arasında arabulucu olma çalışmasını reddettiğini belirtti. Zira şöyle dedi: “Arabulucu olarak çalışmayı reddediyorum; çünkü ben, Rusya'nın büyük bir ülke olduğunu ve Rus halkının da büyük bir halk olduğunu biliyorum; söylendiği gibi, onlar herhangi bir arabulucu olmadan kendi işlerini halledeceklerdir.”

Yorum:

Orta Asya devlet başkanları zaman zaman görünürde Putin'in politikalarına karşıymış gibi olan açıklamalarda bulunurlar. Bu açıklamaların akabinde birçok kişi, bu başkanların Moskova'dan bağımsız politikalar izlediğini varsayarlar ama bu, yüzeysel ve yanıltıcı bir görüştür.

Tokayev'in son açıklamalarını dikkatle incelersek, bunların bağımsızlık fikriyle çelişen bir söylem olduğunu görürüz.

Birincisi: Tokayev, beş yıldır sürmesine rağmen Rusya'nın Ukrayna'ya karşı yürüttüğü savaşı bir çatışma olarak nitelendiriyor. Rusya da, savaş yerine resmi olarak özel askeri operasyon terimi kullanılıyor. Rusya Federasyonu'nda ise bu durumu savaş olarak tanımlamak yasaklanmış olup, cezaları, cezai sorumluluğa kadar uzanan katı idari yasalar uygulanmaktadır. Buna karşılık Ukrayna ve birçok başka ülke, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırısını açıkça bir savaş olarak nitelendiriyor. Tokayev'in özellikle Rusya'nın terimlerine bağlı kalması, Putin'in politikalarına karşı çıkmaya cesaret edemediğini ima etmektedir.

İkincisi: Bu açıklama, Ukrayna insansız hava araçlarının Novorossiysk bölgesindeki Hazar Denizi boru hattına ve onunla bağlantılı altyapıya yönelik saldırılarının sıklığının artmasının gölgesinde yapılmıştır. Hazar Denizi boru hattı, petrol ihracatının ana güzergâhı sayılır ve bu ihracatın büyük bir kısmı Kazakistan'ın devasa sahalarından (Tengiz, Kaşagan, Karaçaganak) elde

edilen ham petrolden oluşmaktadır. Dolayısıyla petrol ihracatındaki herhangi bir gecikme, Kazakistan ekonomisine ve diğerlerine zarar vermektedir.

Moskova da kendi petrolünü bu akışa eklemekte ve CPC Blend (Hazar Boru Hattı Konsorsiyumu Karışımı) olarak bilinen tek bir türde harmanlayarak, Karadeniz'deki limanları üzerinden dünya pazarlarına ihraç etmektedir. Tokayev'in bu savaşta tarafsız kalmaya özen gösterdiği ve çatışmanın bir an önce sona ermesini arzuladığı doğru olmakla birlikte; asıl amacının Ukrayna'nın Hazar denizindeki boru hattına yönelik saldırılarını durdurmasını istemesi olduğu söylenebilir. Bununla birlikte aynı zamanda Tokayev sadece kendi çıkarlarını değil, aksine Rusya'nın çıkarlarını da gerçekleştirmeye çalışmaktadır; zira Moskova, Hazar Denizi boru hattı üzerinden petrol satışından hâlâ kârlar elde etmektedir.

Tokayev, Rahman, Mirziyoyev ve diğerleri gibi Orta Asya liderleri için gerçek şu ki, varlıklarını Rusya'nın askeri desteğine borçludurlar. Zira Kazakistan, Tacikistan ve Kırgızistan topraklarında Rus askeri üsleri bulunmakta ve bu üslerin varlığı sadece bir varlık gösterisiyle sınırlı kalmamakta, aynı zamanda Moskova'nın kurduğu rejimleri desteklemekte ve bu ülkelerdeki her türlü halk protestosunu vahşi bir şekilde bastırmaktadır.

Bunun en açık örneklerinden biri, Kazakistan'ın Almatı kentinde Ocak 2022'de yaşanan "Kanlı Ocak" olaylarıdır. Sıvılaştırılmış doğal gaz fiyatlarında yaşanan bir dizi artışın ardından, ülkenin dört bir yanında kitlesel protestolar da patlak vermişti. Nitekim Almatı'daki durum kontrolden çıkmış, Tokayev acilen olağanüstü hal ilan ederek, Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütü (KGAÖ) aracılığıyla Moskova'dan yardım talebinde bulunmuştu. Nitekim Protestolar vahşi bir şekilde bastırılmış, yüzlerce kişi öldürülmüş ve binlerce kişi de hapse atılmıştı.

Bugün, Rusya'nın Avrupa ile uzun soluklu bir savaşa girmesinin gölgesinde, Orta Asya'daki Müslümanlar için Moskova'nın dayattığı despot yöneticilerden kurtulmak için her zamankinden daha büyük bir fırsat doğmuştur. Nitekim artık Orta Asya'daki Müslümanların, sömürgeci kâfirlerin çizdiği sınırlardan kurtulmalarının, milliyetçiliğin zincirlerinden özgürleşmelerinin ve Nübüvvet Minhacı üzere İkinci Raşidi Hilafeti kurmak için İslam temelinde birleşmelerinin zamanı gelmiştir.

Allahu Teala Kerim Kitabı'nda şöyle buyurmuştur: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ **"Ey iman edenler! Eğer siz Allah'a (Allah'ın dinine) yardım ederseniz O da size yardım eder, ayaklarınızı sabit kılar."** [Muhammed 7]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Eldar Hamzin